

Інформаційне суспільство. Інформаційна політика.

Інформаційне право:

анотований бібліографічний список

2020. – Вип. 10 (жовтень). – 11 с.

<http://www.nplu.org/article.php?id=423>

1. **Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті** : тези доп. XLIII Міжнар. наук. студент. конф. за підсумками наук.-дослід. робіт студентів за 2019 р., (м. Полтава, 7 - 8 квіт. 2020 р.) : [у 2 ч.] / ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). – Полтава : ПУЕТ, 2020. – Ч. 1. – 255 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A806716-1** *Зі змісту: Соціальні мережі в контексті розвитку сучасного суспільства / О. Ю. Берданова, О. О. Кульчій. – С. 85-89.*

2. **Блінова Г. О. Інформаційне забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: адміністративно-правові засади** / Г. О. Блінова ; М-о освіти і науки України, Запорізь. нац. ун-т. – Херсон : Гельветика, 2019. – 501 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A807259** *Запропоновано та науково обгрунтовано концептуальний підхід до змісту і правового регулювання інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації в Україні відповідно до їх інформаційних потреб, концепцій електронної держави, електронного урядування та демократії, цифрової економіки, інформаційного суспільства та інформаційної політики держави.*

3. **Гал І. Міністр культури решил лично закупить для библиотек неотредактированную книгу о суде над Стусом** [Електронний ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 20 окт. – Електрон. даные. *Зазначено, що у Міністерстві культури та інформаційної політики рекомендують до читання книгу «Справа Василя Стуса» Вахтанга Кініані, який програв суд політику, народному депутату України Віктору Медведчуку. Нагадано, що В. Медведчук зажадав виключити з книги про суд над поетом згадки про себе. Міністр Олександр Ткаченко заявив, що поки справа перебуває в апеляції, він особисто закупить частину тиражу для національних бібліотек.*

Як написав О. Ткаченко на своїй сторінці в соціальних мережах, «творець "темників" вирішив знову виступити у звичній для себе ролі цензора і на допомогу йому прийшов український суд. Якими б емоційними не були висловлювання автора, але тепер про роль кума Путіна в справі засудження радянською системою українського письменника дізнаються в рази більше людей. Так само, як його спроба заборонити роботу журналістів підштовхнула до Помаранчевої революції». Наведено також коментар щодо рішення суду відомого художника Олександра Ройтбурда, який заявив, що в Україні створено прецедент тотальної ліквідації свободи слова. Текст: <https://ukraine.fakty.ua/358605-ministr-kultury-reshil-lichno-zakupit-dlya-bibliotek-neotredaktirovannuyu-knigu-o-sude-nad-stusom>

4. **Гал І. Український борщ востроужил російские власти, – министр** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 13 окт. – Электрон. данные. Зазначено, що після того, як в Україні рекомендували включити рецепт українського борщу до національного переліку нематеріальної культурної спадщини країни, після чого очікується його внесення до Репрезентативного списку ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини людства, в Росії «забили тривогу». Про це повідомив міністр культури і інформаційної політики Олександр Ткаченко. Він написав: «Російський уряд стурбований і б'є на сполох. У своїй «Российской газете» назвали наші наміри внести борщ до списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО «новою підставою для міжнародного скандалу. ...Отже, ми на правильному шляху». Текст: <https://ukraine.fakty.ua/358107-ukrainskij-borcsh-vstrevozhl-rossijskie-vlasti---ministr>

5. **Доронін І. М. Національна безпека України в інформаційну епоху: правові аспекти** : монографія / І. М. Доронін ; НДІ інформатики і права НАПрН України. – Київ : АртЕк, 2019. – 433 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А807028** У монографії розглянуто еволюцію концепту «національна безпека» у вітчизняній правовій науці в інформаційну епоху. Досліджено передумови виникнення, а також процеси розвитку і трансформації національної безпеки України, правові засади її забезпечення. Окремо проаналізовано вплив факторів

агресії проти нашої держави та еволюції інформаційного суспільства на стан забезпечення національної безпеки і трансформації системи її забезпечення. Крім цього, досліджено складний характер суспільних змін в інформаційну епоху в сучасному світі, які зумовлюють зміни у парадигмі правового регулювання. Запропоновано розглядати «право національної безпеки» як галузь права в умовах зміни традиційних підходів до його систематизації.

6. Зеленський: 2021 року Україна увійде в режим paperless [Електронний ресурс] // Укр. правда. – 2020. – 5 жовт. – Електрон. дані. Повідомлено, що Президент Володимир Зеленський на презентації нових проектів "Дії" заявив, що завдяки продуктам проекту з цифровізації "ДІЯ" у 2021 році Україна почне входити в режим paperless, коли всі послуги будуть цифровими, без паперів. Президент нагадав, що онлайн уже можна отримувати дозволи від забудовника, реєструвати ФОП "за 15 хвилин", реєструвати дитину у "Е-малятко", користуватися цифровими правами й цифровим паспортом, з яким можна подорожувати чи відкрити банківський рахунок онлайн. Текст: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/10/5/7268829/>

7. Іщенко Н. Зробить нам швидко та цікаво / Наталя Іщенко // День. – 2020. – 2 жовт. (№ 186/187). – Електрон. дані. Оприлюднено результати дослідження тенденцій медіакористування в Україні. Зазначено, що все частіше українці дізнаються новини не з традиційних медіа, а з «альтернативних джерел» – з соціальних мереж та від друзів і родичів. Про це свідчать дані дослідження, проведеного на замовлення «Детектор Медіа» Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно із соціологічною службою Центру Разумкова. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/zrobyt-nam-shvydko-ta-cikavo>

8. Іщенко Н. Чужа війна на наших екранах [Електронний ресурс] / Наталя Іщенко // День. – 2020. – 9 жовт. (№ 191/192). – Електрон. дані. Йдеться про особливості висвітлення воєнного конфлікту між Азербайджаном та Вірменією в українському телевізійному просторі. Акцентовано увагу на тому, що головне правило для підготовки об'єктивних та інформативних репортажів про війну – геть емоції. Наголошено, що для того, щоб репортажам вірили, щоб

вони сприймалися як незаангажовані – не можна демонструвати аудиторії свої симпатії чи осуд жодній зі сторін. Інакше матеріал перетворюється на агітацію за якусь одну сторону. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/chuzha-viyna-na-nashyh-ekranah>

9. **Литонинский В. Погоны в смартфоне** / Валерий Литонинский // Корреспондент. – 2020. – № 20 (23 окт.). – С. 20-23. Зазначено, що "Держава в смартфоні" із передвиборчого лозунгу Президента України Володимира Зеленського поступово почала перетворюватися на реальність завдяки додатку та порталу "Дія". Розглянуто, чи настільки революційна, зручна, і головне, безпечна "Дія", як її презентують чиновники. Детально висвітлено можливості, переваги та недоліки мобільного додатку та порталу "Дія", роз'яснено, як це працює, подано статистичні дані щодо користувачів. Наведено інфографіку, де представлено доступні для громадян (або доступні в найближчому майбутньому) можливості додатку "Дія", оцінено корисність та затребуваність кожної послуги. Так, серед можливостей: Е-версія Паспорт, реєстрація актів громадянського майна, отримання допомоги, державних послуг, доступ до державної медицини тощо. Окрему увагу приділено нововведенням у діяльності поліції у зв'язку із використанням громадянами додатку "Дія", зокрема таким, як перевірка документів через мобільний додаток тощо. Наведено коментарі Віце-прем'єр-міністра України – Міністра цифрової трансформації України Михайла Федорова стосовно того, що з 1 вересня 2021 року державним органам буде заборонено вимагати у громадян паперові документи. У той же час зауважено, що ще не внесено відповідні зміни до законодавства. Звернено увагу на безпекові питання. На думку спеціаліста з кібербезпеки Костянтина Корсуна, "Дія" є ілюзом, який не зберігає дані про користувачів на постійній основі, "але якщо уклинитися у цей ілюз, можна отримувати все, що через нього пролітає". Текст: <https://korrespondent.net/magazine/archive/859/>

10. **Лятіна О. Так не можна! Про помилки юристів у соціальних мережах** / Ольга Лятіна // Юрид. газ. – 2020. – 13 жовт. (№ 19). – С. 33. За словами автора статті, користувач інтернету сьогодні перевантажений непотрібною

та нецікавою інформацією. Неякісний контент, набридлива реклама, недостовірні факти – через усе це користувачі втрачають довіру та інтерес до соціальних мереж. Проте саме з точки зору довіри, мережі є однією з найбільш популярних платформ. Розглянуто типові помилки юристів у соціальних мережах. Зокрема, більшість юристів упевнені, що чим складніший текст, тим він кращий. Більше того, розповсюджена думка, що простий стиль письма нашкодить іміджу професійного юриста. Зауважено, що варто пам'ятати: ви пишете для людей, більшість з яких не володіють специфічною термінологією. Досить часто юристи переконані, що в соціальних мережах варто давати лише професійний контент. Але не варто забувати про життєву позицію, хобі, настрої та почуття, – зазначає автор статті. Текст: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/tak-ne-mozhna-pro-pomilki-yuristiv-u-socialnih-merezhah.html>

11. **Малолеткова О. Держава у смартфоні: трансформація активізується** / Оксана Малолеткова // Уряд. кур'єр. – 2020. – 6 жовт. (№ 194). – С. 2. Йдеться про участь Президента України Володимира Зеленського та Прем'єр-міністра Дениса Шмигала у презентації Diia Summit – нових онлайн-сервісів, послуг і цифрових документів у мобільному застосунку "Дія". Володимир Зеленський відзначив успіхи України в сфері цифровізації та наголосив, що цифровізація робить державу прозорою, а електронні послуги – це ще й викорінення корупції зі сфери надання адміністративних послуг. "Цей рух не зупинити. Цей шлях незворотний. 2021 рік стане початком входження країни у режим Paperless, тобто жодних паперів. Це стосується всіх державних органів, і що найважливіше – жодна державна установа не зможе вимагати від українців жодних довідок, витягів тощо", – акцентував увагу Президент України. Прем'єр-міністр Денис Шмигаль вказав на значення цифровізації й використання цифрових технологій для розвитку бізнесу і запевнив, що "у програмі дій уряду цифровізація – пріоритетний напрям". Також глава уряду зауважив, що "використання цифрових технологій дасть змогу вивільнити величезний інвестиційний потенціал", а також "вивільнить час людей, коли не потрібно буде сидіти в черзі". Текст:

12. **Маріц Д. О. Інформаційні правовідносини в Україні: теоретичні та практичні аспекти** : монографія / Д. О. Маріц ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. І. Сікорського". – Вінниця : Твори, 2018. – 468 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б358858* Комплексно проаналізовано проблеми правового регулювання інформаційних правовідносин в Україні. Досліджено систему соціальних регуляторів інформаційних правовідносин, проаналізовано підстави їх виникнення, а також сучасний стан та перспективи удосконалення інформаційного законодавства. Наведено порівняльний аналіз чинного законодавства України, практики його застосування та зарубіжного досвіду з досліджуваної проблематики. Досліджено суб'єктно-об'єктний склад інформаційних правовідносин. Визначено стадії механізму правового регулювання інформаційних правовідносин, його елементи та порядок їх взаємодії. Проаналізовано судову практику Європейського суду з прав людини та вітчизняну судову практику, що стосується інформаційної приватності фізичної особи, а також визначено критерії для визнання інформації «суспільно необхідною» та її взаємозв'язок з «обмеженнями» в інформаційній сфері.

13. **Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Актуальні питання розвитку державності та правової системи в сучасній Україні"**, [м. Запоріжжя], 25 – 26 жовт. 2019 р. : [тези доп. / за заг. ред. Т. О. Коломоець]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2019. – 119 с. *Шифр зберігання в Бібліотеці: А807264* Зі змісту: До питання щодо запровадження в Україні державного уповноваженого з питань захисту інформаційних прав: окремі концептуальні аспекти / О. А. Заярний. – С. 58-62.

14. **Миколук О. Юридичний порадник – у месенджерах** [Електронний ресурс] / Оксана Миколук // День. – 2020. – 14 жовт. (№ 194). – Електрон. дані. У контексті повідомлення заступника міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій з питань цифрового розвитку Снавера Сейтхалієва зазначено, що нещодавно для внутрішньо переміщених

осіб (ВПО) підготували та презентували юридичний poradnik, доступний на платформах Viber i Telegram. Проєкт реалізується за підтримки фонду «Східна Європа» та Благодійного фонду «Право на захист». Послуги передбачені й для громадян, які проживають на непідконтрольній території Донбасу. Це послуга, як електронна довідка ВПО в мобільному додатку «Дія», тепер — чат-бот «Юридичний poradnik». Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/article/den-ukrayiny/yurydychnyy-poradnyk-u-mesendzherah>

15. **Мозговой И. Скандальную книгу о процессе над Стусом переведут в аудиоформат** [Електронний ресурс] / Иван Мозговой // Fakty.ua : [веб-сайт]. — 2020. — 24 окт. — Електрон. данные. Як повідомила у Facebook гендиректор видавництва «Vivat» Юлія Орлова, в Україні зроблять аудіоверсію резонансної книги «Справа Василя Стуса». Озвучить аудіокнигу актор і режисер Ахтем Сеїтаблаєв. Нагадано, що Дарницький райсуд Києва зобов'язав автора роману про Стуса видалити з книги деякі твердження про Віктора Медведчука (нині — народного депутата України), а також заборонив поширювати це видання до усунення порушення немайнових прав політика. Після резонансу, який викликало рішення суду, книгу Вахтанга Кіпіані розкупили за лічені хвилини, а у видавництві пообіцяли додрукувати наклад, поки рішення суду (сторонам дали на апеляцію 30 днів) не набрало чинності. Текст: <https://society.fakty.ua/358976-skandalnuyu-knigu-o-processe-nad-stusom-perevedut-v-audioformat>

16. **Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційне право** : навч. посіб. / Анфіса Юріївна Нашинець-Наумова ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. — 134 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A807255** Розглянуто в єдності теорію та практику інформаційного права як чинник формування й розвитку інформаційного суспільства, кодифікації інформаційного законодавства та практики його застосування.

17. **Паршина О. А. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства** / О. А. Паршина, Ю. І. Паршин, Ю. В. Савченко // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ : зб. наук. пр. — Дніпро, 2019. — № 2. — С. 167-175. **Шифр зберігання**

в Бібліотеці: Бп15200-2(99) Зазначено, що однією з головних загальносвітових тенденцій розвитку сучасного суспільства є диджиталізація процесів у різних сферах економічної діяльності. Проаналізовано визначення терміна «цифрова економіка». Розглянуто основні види інформаційних комунікаційних технологій та інструментарій, що використовується в сучасних технологіях диджиталізації економіки. Проаналізовано стан диджиталізації економіки провідних держав світу, їх рейтинг, а також інвестування коштів у прогресивні технології. Зазначено про актуальність створення державних програм розвитку цифрової економіки та правового регулювання процесів диджиталізації з метою забезпечення економічної безпеки держави. Текст: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/2-19-ua/31.pdf>

18. **Прилипко О. Російський стрим, безглуздий і нещадний** [Електронний ресурс] / Олександр Прилипко // День. – 2020. – 30 верес. (№ 184). – Електрон. дані. *Йдеться про особливості ведення Російською Федерацією інформаційної політики. На думку автора статті, вся стратегія вибудована на перекручуванні фактів та відвертій брехні. Текст: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/rosiyskyy-strym-bezgluzdyy-i-neshchadnyy>*

19. **Сміян Н. Цифровізація зробить корупцію нетиповим явищем** [Електронний ресурс] / Надія Сміян // Голос України. – 2020. – 6 жовт. (№ 184). – Електрон. дані. *Подано тези виступу Президента України Володимира Зеленського на "Дія Саміті", під час якого Міністерство цифрової трансформації презентувало свій перший звіт про результати роботи. Володимир Зеленський окреслив здобутки на шляху реалізації ініціативи щодо створення "Держави у смартфоні" та зазначив, що "протягом року ми стали четвертою країною в Європі, яка має цифрові водійські права, та першою країною в світі, що має цифровий паспорт, за допомогою якого можна подорожувати та відкривати банківський рахунок просто онлайн". Глава держави висловив переконання, що Україна найближчим часом стане цифровою державою, "де сто відсотків послуг буде онлайн, а бюрократія та корупція стануть нетиповим явищем". Глава держави відзначив, що цифрова Україна "це ще й поштовх до потужного економічного розвитку, бо частка цифрової*

економіки в світі дуже швидко зростає”, та повідомив, що підписав указ про створення сприятливих умов для розвитку в Україні ІТ-індустрії. Президент України закликав парламент ухвалити якомога швидше законопроект щодо додатку "Дія-Сіті", який дає можливість створити "спеціальну юридичну та економічну зону для креативної економіки".

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/336667>

20. **У НАТО змінили керівницю центру інформації в Україні** [Електронний ресурс] // Укр. правда. – 2020. – 5 жовт. – Електрон. дані. Вказано, що новою керівницею Центру інформації та документації (ЦІДН) НАТО у Києві замість Барбори Маронкової стала латвійка Вінета Клейне. Зазначено, що ЦІДН НАТО було відкрито у травні 1997. Він є структурним підрозділом Управління громадської дипломатії штаб-квартири НАТО і був першим інформаційним закладом НАТО в країні-партнері, що забезпечує відкритий доступ до інформації широкій громадськості. ЦІДН у Києві відіграє чільну роль щодо підвищення обізнаності населення України із основними завданнями і пріоритетами НАТО і роз'яснює переваги співробітництва між Україною і НАТО, водночас надаючи підтримку українській владі у галузі інформування громадськості і стратегічних комунікацій. Текст:

<https://www.pravda.com.ua/news/2020/10/5/7268803/>

21. **Цифрова революція" від "Дії": ІПН у телефоні, шерінг документів і не лише** [Електронний ресурс] // Укр. правда. – 2020. – 5 жовт. – Електрон. дані. Повідомлено, що Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров представив застосунок "Дія 2.0", завдяки якому податковий номер, довідка переселенця, місце реєстрації тощо можна буде пред'являти у цифровому форматі. За словами міністра Михайла Федорова, флагманський продукт "Дія 2.0" пройшов необхідні пен-тести та отримав атестат. Із послуг стануть доступними: сплата штрафів, сплата боргів виконавчих проваджень (людина отримує сповіщення про відкриття провадження і може сплатити штраф). Текст: <https://www.pravda.com.ua/news/2020/10/5/7268840/>

22. **Шмелева С. Точно готовы?** / Светлана Шмелева // Корреспондент. – 2020. – № 19 (9 окт.). – С. 4. Йдеться про те, що Віце-прем'єр-міністр України

– Міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров та Президент України Володимир Зеленський анонсували, що з 2021 року Україна входить у режим зменшення кількості паперових документів і переходу до повної відмови від них. Проаналізовано переваги та ризики майбутнього режиму «paperless» (ніяких паперів). Зауважено, що в Україні створюється система, яка дозволить державним органам та приватним структурам отримати доступ до персональних даних перекресно. Також наведено приклади з сайту департаменту кіберполіції щодо втручання в роботу державних інформаційних систем. Резюмовано, що ні з точки зору безпеки даних, ні з точки зору захисту прав громадян тотальна цифровізація не виглядає готовою до застосування.

23. **Шопіна І. М. Проблеми взаємовпливу правових і моральних норм в умовах розвитку інформаційних технологій** / І. М. Шопіна // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ : зб. наук. пр. – Дніпро, 2019. – № 2. – С. 35-38. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Бп15200-2(99)** Досліджено особливості впливу інформаційних технологій на розвиток моральних норм у сучасному демократичному суспільстві. Визначено особливості зв'язку між трансформацією моральних та правових норм в епоху постмодерну. Акцентовано увагу на тенденції формалізації моральних стандартів певних видів професійної діяльності в етичних кодексах та впливі цих процесів на «кризу моралі», притаманну сучасному етапу розвитку демократичних суспільств. Текст: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/2-19-ua/8.pdf>

24. **Щоб "Суспільне" фінансувалося і не було залежним від втручання** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2020. – 21 жовт. (№ 193). – Електрон. дані. Йдеться про засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань гуманітарної та інформаційної політики. За участі голови Комітету Микити Потураєва та народних депутатів Ірини Констанкевич, Євгенії Кравчук і Миколи Княжицького обговорено питання діяльності суспільного мовника у 2020 році та забезпечення його фінансування у 2021 році на рівні, визначеному Законом України "Про Суспільне телебачення та радіомовлення України". Микита Потураєв акцентував увагу, що "створення та існування суспільного мовника є одним із наріжних каменів подальшої

реалізації Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом”, та закликав народних депутатів “не лише констатувати спільне занепокоєння тим, що відбувається, а й чітко висловити свої позиції щодо можливих механізмів, які б дали змогу забезпечити незворотність рішень щодо стабільного фінансування мовника”. У контексті інформаційної безпеки України очільниця робочої групи з питань функціонування регіонального інформаційного мовлення ПАТ “Національна суспільна телерадіокомпанія України” (НСТУ) Ірина Констанкевич зазначила, що в умовах збройного конфлікту суспільне мовлення повинно відповідати всім запитам українців і європейським нормам та стандартам та бути доступним на всій території України, а отже зменшувати фінансування недоречно. Микола Княжицький вказав, що “Суспільне” не залежить від фінансово-промислових груп, і запевнив, що “ми і наша фракція робитимемо все, щоб “Суспільне” якісно фінансувалося і не було залежним від втручання будь-яких державних органів”. Заступниця голови Комітету ВР України з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенія Кравчук зазначила, що для державного проекту із медіаграмотності “Суспільне” матиме важливе просвітницьке значення, та нагадала, що на розгляді парламенту перебуває законопроект щодо підвищення ефективності роботи НСТУ, який, зокрема, “відкрис можливість повноцінного фінансування НСТУ незалежних студій, які б виробляли контент”. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/337245>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.
29.10.2020**